

Siró, jajveszékelő női hang keresett magának kiutat ebből a bábélből. Maris visszajött a gyerekért. Valami vad elszántság adta meg az erőt neki ahhoz, hogy ide eljuthasson. A hófuvástól csak tapogatózva jutott előbbre az erdőben. Kegyetlen küzdelmébe került minden lépése a letört ágakon, törzseken keresztül. A kétségbeesés kihangzott csukló jajveszékeléséből.

— Gyermekem! Gyermekem! Istenem, mit tettem!

Észrevette azt a fát, melynek tövében a gyermek feküdt csendesen. Feléje tartott. Már csak tíz lépés, már csak öt. És ekkor tőle oldalt megindult egy nagy fa erős zuhanással. Nem tudott menekülni.

Ott maradtak mindaketten.

Az egyik alva, a másik halva. *Fodor Gyula.*

BESZÉLGETÉS BEETHOVENNEL.

„Mester, piros köd száll az őszi tájra,
Mester, csukódnak, nyilnak börtönök.
November van s a forradalmak ária,
A földön végigsöpör, dübörög,
Órák alatt világok váltakoznak.“

„Nem érdekel. Én egy vagyok s örök.“

„A Szabadság, kezében véres karddal
A világ füstös szinpadára hág,
Inognak trónok, hullnak koronák,
Hallod, hogy zeng a rettenetes kardal:
Királyokhoz az idő mostoha!“

„Én nem lehetek trónfosztott soha.“

„Nem így álmodtad Te is egykoron
Mester, dalba nem így öntötted-e?
A nép, immár egyetlen hatalom
Béklyóit nem zenében törte le?
Mester dalod örök forradalom,
E harsonás kor a Te riadód!“

„Hozzám mérni ne merd a korcs valót,
A dalom zeng tul ldön, Életen.
Ha láng kavaria petyhüdt véretek,
Ha megdermeszt a fagyos félelem,
Ha biztok, mertek, ha akartok, vágytok,
Ha ernyedten a féltalon megálltok:
Ez mind bennem zeng, ez mind én vagyok,
Bennem zug minden forradalmatok,
De minden, mi a ti szivetekben égett,
Tisztább lett, mert az én szivembe tévedt.“

„Mester, a világ könnyben, vérben, lángban!“

„A dalom zeng tul ldön, Életen,
S a dalomban örök vigasztalás van.
A föld lehullhat, mint fonnyadt virág,
S hervadt arcát a hideg csillagok
Nézhetik. Kilobbanhat a világ,
Mint egyetlen, magános gyertyaszál
És rombadülhet minden földön-égen,
De nekem akkor se lesz temetésem.“

Reményik Sándor.

Hitem Hargita — Könnyem Küküllő
Utam Udvarhely — Ostorom Isten!

IL DUOMO.

(1.) A dóm legfelső gótivü tornyán még ott rezeget a hültszinü alkonyesti fény. A Galériákban ebben a pillanatban gyul ki a villany ezüstje. Hat óra este. Milanó, ez az arisztokrata város estélyi öltözékbe lép. Hatalmas természet egyre jobban kiemeli a sötétség fekete frakkja, a Pó és az Adda esaternái mint egy-egy keskeny báli cipő csillogó lakkja, a Galériák arkádjai fenséges diplomata rendjel s a paloták sötét fürtjei övezik a márvány-kirajzolta büszke homlokot: Il Duomo, a dóm, melybe most lép be épen egy fekete csuhás pap s utána hófehér ruhás tizenkettő, mint sok fehér gondolat között egy sötét. Odabent talán nagy misét mondanak, a tönjénfüstös magasság, aranyragyogás, márvány-fényelés és messzi hangzó orgonabugás közt: Valami rég porladozó, nagy, emberi ember, örök időkön át is visszatérő büneiért. Ne nos in tentationem ducas.

Pármai rózsák nehéz illata lebben valahol a vizet felett, amint azok ugy alkonyeste kihajolnak, az alacsony kőfalon át a viz fölé. Valahol egyik kertben fölesendül lányajkról a dal: Van szó benne emlékezésről, szerelemről, bánatról, feledésről és elmúlásról. A dal és az illat egy alkonyi órán megpendíti a hurját annak a jól őrzött, eltitkolt szálnak, amit az ember némán visel a lelkén és úgy fél, amikor néha megrendül tőle a szív: tranquillo et amabile.

Angusztus alkonyatján száll le Milanó felett a nap. De a Galériák helyén még csak apró fabódékban, melyek kormos színü házfalaknak támaszkodnak, gyulnak ki az egykaru homályos mécesek. És a szakállas, ráncos galléru, piszkos galléru öreg olaszok kutyabőrbe kötött kézírásos foliánsokban régi tudományt, ezüst és bronz ötvös munkában régi mozaikot, igazi gyöngyöt, valódi briliánst kereskednek. A Pó, Ticinó, Adda csak úgy folyik, mint fog századok múlva és teszi századok óta. Hanem a dóm helyén most egy palota áll, darabosan, magasan, tömören: Palazzo Sforza. Előtte nagy tér: a Piazza del Mercanti az öt kapujával és a tér tulsó végén, szemben a palotával, annak szakasztott mása, akár egy tükkor előtt állna: Palazzo Sforza az is. Amaz a minore, ez a maggiore. Abban is Sforza lakik. Lázár, a fiatalabb, ebben a bátyja: Milanó hercege, ura a velencei király akaratóból: Gian Galeazzo Visconti vér, Ferenenek hívják.

Hát mondom, alkonyodik, a Palazzo maggioren kigyul két alsó ablak és több nem, a szomszéd minoreban pedig egész sor ablak világol. Hogy el ne felejtsem, mindkét ház ura nőtlen ember s míg a fiatalabbiknál, ugy látszik, lakoma készül, addig a másik talán otthon sincsen, csak a custode di porto gyujtotta fel az udvari lámpát s a maga fülkéjének kandellaberjét. Az öreg Nicolo fejesóválva szedi a mécs hamvát:

— Hej, nem sok jó lesz abból. Lovas esatlós vágatott a cremonai úton.

Aztán elmondja ugyanazzal a nemsegithetek képpel, ugyanazzal az aligtörődöm képpel még egy-néhányszor. Magával beszél és szeretné, látszik rajta, ha valami asszony nyelvelne vele, de ura semmiféle asszonyszemélyt nem tűr a háznál:

— Van velök ugyis elég dolga — szokta mondogatni magának az öreg.

Az ám. Ilyenféle gondokkal Milanó jámbor és kevésbé jámbor polgárai is gyakorta foglalkoznak. Kárhoztatja, ki irigyeli az urak regényeit, vén így,